

**Onderwijsplan Nieuwkomersgroepen
2017-2018**

Inhoud

Inleiding	p 2
1. Indeling in groepen	3
2. Instroom en uitstroom	
3. Nieuw in Nederland en wennen aan de groep	4
4. Tweede Taalonderwijs	5
5. Beschrijving van het programma	6
Bronnen	9
Bijlagen	10
- didactische afspraken begrijpend lezen/luisteren, technisch lezen, rekenen en spelling	
- leerlijn spelling	
- leerlijn klankonderwijs	
- basisafspraken verdeling nieuwkomersleerlingen in Amsterdam Noord	

Inleiding

OBS Het Vogelnest verzorgt sinds de jaren negentig opvang voor nieuwkomerskinderen in Amsterdam Noord. In schooljaar 2017-2018 zijn er drie opvanggroepen met een capaciteit van 15 leerlingen per groep, voor nieuwkomersleerlingen in de leeftijd van 7 tot 12 jaar. De andere locatie voor nieuwkomersleerlingen in Amsterdam Noord (basisschool De Kinderboom) heeft twee opvanggroepen, en vangt kinderen op in de leeftijd van 6-10 jaar. Hierover zijn in maart 2017 afspraken gemaakt (zie bijlage).

Binnen Amsterdam wordt gewerkt met zogenaamde decentrale opvang, waarbij de opvanggroepen gevestigd zijn in basisscholen en de nieuwkomerskinderen zoveel mogelijk in hun eigen buurt naar school kunnen. Een nieuwkomer meldt zich aan bij een basisschool in de buurt en de stamschool meldt het kind aan bij het [Centraal Meldpunt](#), waarna de leerling geplaatst kan worden in de dichtstbijzijnde locatie waar plek is. De precieze procedure is beschreven in het [Stroomschema plaatsing nieuwkomers PO](#).

Voor meer informatie over de werkwijze van de nieuwkomersgroepen in Amsterdam zie de *Werkwijzer Kwaliteitszorg Onderwijs Nieuwkomers* (versie april 2017, [link naar digitale versie van het document volgt](#)).

Tweede taalleerders in het onderwijs vormen een doelgroep die gekenmerkt wordt door een grote variatie met betrekking tot het tempo waarin ze het gewenste taalniveau in het Nederlands bereiken om met succes te kunnen deelnemen aan het Nederlandstalige onderwijs. Het onderwijs inrichten en afstemmen op de specifieke taalonderwijsbehoeften van deze groep vraagt om het zo nauwkeurig mogelijk vaststellen van de onderwijsbehoeften van een nieuwkomer en het afstemmen van het onderwijs op deze onderwijsbehoeften. Om elke leerling zo goed mogelijk te bedienen wordt er gewerkt met een Individueel Onderwijsplan (IOP).

De grote variatie aan onderwijsbehoeften wordt onder meer bepaald door:

1. *Aanvangsmoment van het leren van de Nederlandse taal.*
2. *In het kind gelegen factoren (zoals intelligentie, taalvermogen, motivatie, executieve functies);*
3. *Opleidingsniveau van de ouders en mate van steun die ouders kunnen bieden bij het leren van de tweede taal door hun kind; zie ook www.expertisecentrumtop.nl*
4. *Hoeveelheid en kwaliteit van het taalcontact in de Nederlandse taal buiten school;*
5. *Behaald niveau en kwaliteit van het genoten onderwijs in land van herkomst;*
6. *Of een kind na of naast de moedertaal nog andere talen heeft geleerd*

De resultaten worden gevolgd met behulp van toetsen en vastgelegd in het IOP. Op deze manier kan indien nodig tijdig worden bijgestuurd in het onderwijs. Vanaf schooljaar 2018-2019 zal gewerkt gaan worden met DrieDeePlus. Dit leerlingvolgsysteem is aangeschaft en op dit moment maken de leerkrachten er kennis mee om het vanaf het volgende schooljaar in te kunnen voeren.

1. Indeling in groepen

Er zijn drie groepen met elk maximaal 15 leerlingen. In schooljaar 2017-2018 zijn de groepen ingedeeld naar leeftijd en moment van instroom. Naast een bovenbouwgroep zijn er twee gemengde groepen.

De kinderen uit de nieuwkomersgroepen van het Vogelnest maken nadrukkelijk deel uit van de school. De schoolgids en het ondersteuningsplan zijn voor alle leerlingen van toepassing. Met schoolactiviteiten doen de kinderen van begin af aan zoveel mogelijk mee om deze verbinding te ervaren en te stimuleren. Zo krijgen ook de kinderen uit de nieuwkomersgroepen gymnastiek van de gymleerkracht, en doen ze mee met de tradities van de school, zoals:

- Feesten
- Naschoolse activiteiten
- Musical
- Projectweek
- Schoolreisjes/ kamp
- Sportdag

Op deze manier komen de kinderen van begin af aan in aanraking met het 'gewone' schoolleven en krijgen ze de kans om van begin af aan (taal)contact te hebben met kinderen uit de reguliere groepen.

Taal en rekenen worden in instructiegroepen op niveau gegeven. De overige vakken worden in de stamgroep gegeven (sociaal-emotioneel, gym, muziek, stellen etc.)

2. Instroom en uitstroom

Het hele jaar door kunnen kinderen instromen in een nieuwkomersgroep, op voorwaarde dat er plaats is. Een nieuwkomer heeft in beginsel recht op een jaar onderwijs in de nieuwkomersgroep, maar afhankelijk van het in- en uitstroom moment en de behaalde doelen kan de school hier flexibel mee omgaan.

Inschrijving gebeurt bij de administratie, en de intake van elke nieuwe leerling wordt gedaan door de groepsleerkracht. In het IOP worden gegevens uit de intake opgenomen. In de eerste week worden ook kind afhankelijk een aantal starttoetsen afgenomen, om het lees- en rekenniveau vast te leggen.

Op basis van de intake wordt een keus gemaakt voor plaatsing van de leerling en de te volgen leerroutes bij de verschillende vakgebieden. Na drie of vier weken wordt het IOP ingevuld en wordt de keuze voor de te volgen leerroutes verder bepaald en onderbouwd. Kinderen stromen het hele jaar uit, als zij een jaar opvangonderwijs hebben gevolgd en de doelen hebben behaald. In de praktijk is de uitstroom meestal gekoppeld aan een van de schoolvakanties en wordt het exacte moment bepaald in overleg met de stamschool of de ontvangende leerkracht van het Vogelnest (als het Vogelnest de stamschool is). Leerlingen die uitstromen naar het Voortgezet Onderwijs stromen na de zomervakantie uit.

3. Nieuw in Nederland en wennen in de groep

In een jaar tijd leert een nieuwkomer ongeveer 4000 woorden receptief. Het kind leert zelfredzaam te zijn in de maatschappij op het meest basale niveau, bijvoorbeeld boodschappen doen op de markt. Daarnaast krijgt een kind ook de tijd en ruimte om te wennen aan Nederland. De schok van een nieuw land, een nieuw huis en nieuwe mensen waarmee je niet kunt communiceren is groot. Voor elk kind geldt dat het uit een oude situatie is gehaald en naar een nieuw land is gekomen, georganiseerd door de volwassenen om het kind heen.

Elke nieuwkomer bevindt zich dus in een nieuwe leefsituatie en voor het ene kind is dat gemakkelijker dan voor het andere. De ervaring leert dat de meeste kinderen over voldoende veerkracht beschikken om te wennen aan de nieuwe situatie, zelfs voor kinderen die traumatische ervaringen met zich meedragen. De vaste structuur van school geeft kinderen ook veel houvast. School is een veilige plek. Belangrijk is het, om kinderen de tijd te geven om te 'landen' en zich fijn en veilig in de groep te voelen. Stabiliteit is hierbij het kernwoord. Niet te veel vreemde gezichten voor de groep. Het kan soms enkele weken duren voordat een kind aan echt leren toekomt.

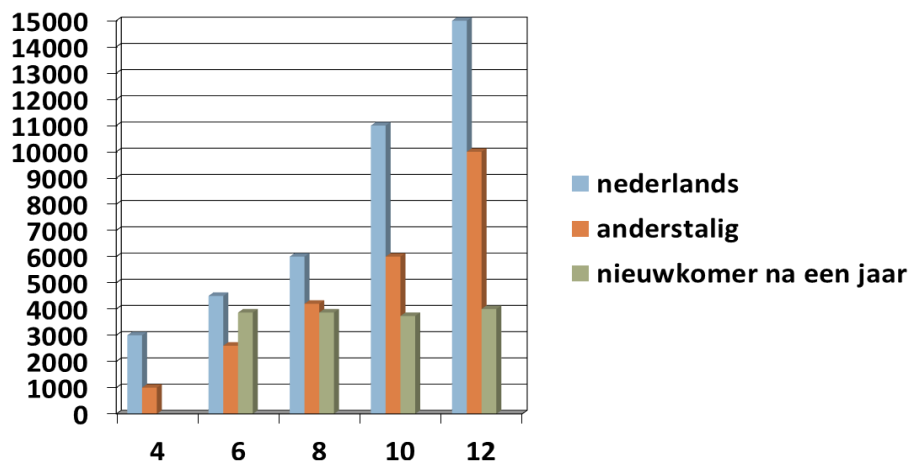
Naast schoolse vaardigheden besteden de leerkrachten ook tijd aan het integreren in onze maatschappij. Zij maken het kind wegwijs in de verschillende gebruiken. Zo is de Nederlandse directheid voor kinderen uit veel culturen nieuw, zijn de gezagsverhoudingen en de omgangsvormen anders dan ze uit hun eigen land (en schoolsituatie) gewend zijn. Het omgaan met leermiddelen zoals de computer kan nieuw zijn, en voor kinderen zonder schoolervaring ook het omgaan met (school)boeken, gebruik van pen/potlood, werkschriftjes, de regels in de klas etc. Nieuwkomersleerlingen hebben, misschien nog wel meer dan leerlingen in een reguliere groep, veel baat bij duidelijke afspraken hierover en voorbeeldgedrag van de onderwijsprofessionals om zich heen en de kinderen die al langer op school zitten.

In het kader van het kennismaken met de maatschappij worden er ook regelmatig uitstapjes georganiseerd, aansluitend op het thema en/of de actualiteit. Zo zijn er bijvoorbeeld excursies geweest naar Nemo, de Valkenier, de kinderboerderij, een cruiseschip, de bibliotheek, de supermarkt en bij de gemeenteraadsverkiezingen naar het stembureau.

Het welbevinden van het kind is een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen. De leerkracht maakt elke dag echt contact met alle leerlingen. Sommige kinderen kunnen goed vertellen wat hun dwars zit. Voor andere kinderen is dat nog lastig omdat ze zich in het Nederlands nog niet voldoende kunnen uitdrukken, soms kan een klasgenoot vertalen, maar non-verbale communicatie met de leerkracht kan ook al veel doen. Belangrijk is dat het kind weet dat er aandacht voor hem/haar is en het een eigen plekje heeft in de groep. Wat betreft de NT2-verwerving zal elk kind starten met een stille periode. Een periode waarin de taal passief verworven wordt, maar het kind nog niet toe is aan productief taalgebruik in het Nederlands. Deze stille periode kan duren van enkele weken tot meerdere maanden.

4. Tweede taalonderwijs

In een jaar eerste opvangonderwijs leert een nieuwkomer gemiddeld rond de 4000 woorden passief. Afhankelijk van de leeftijd heeft het daarmee een meer of minder grote achterstand in woordenschat ten opzichte van Nederlandstalige leeftijdsgenootjes. Uit een landelijk onderzoek in 2005 is gebleken dat er ook grote verschillen zijn in de Nederlandse woordenschat van anderstalige kinderen die hier in Nederland zijn opgegroeid, en Nederlandstalige leerlingen. In het tweede jaar kan een leerling zeker nog zo'n 2000 woorden bij leren. Daarmee kan een jonge nieuwkomer het niveau van een Nederlandstalige leerling benaderen als het gaat om passieve woordenschat. De oudere nieuwkomersleerlingen zullen de eerste jaren van hun onderwijs in het Nederlands nog zeer veel woorden bij moeten leren om mee te kunnen komen in het onderwijs.

tabel 1 Passieve woordenschat van Nederlandstalige leerlingen en anderstalige leerlingen (Kuiken & Vermeer, 2013) in vergelijking met de gemiddelde passieve woordenschat van nieuwkomers na 1 jaar op verschillende leeftijden

In *Ruimte voor nieuwe talenten* (Hajer e.a, 2017) wordt gesproken over de overgang van Algemene Dagelijkse Taal (DAT) naar Cognitieve Abstracte Taal (CAT). In het eerste opvangjaar zal de nadruk voor een belangrijk deel op DAT liggen, met het bevorderen van taal-denkrelaties in de moedertaal, om op die manier het ontwikkelen van CAT te stimuleren.

Door de kinderen in de taalklas goed onderwijs te bieden, bereiden we hen zo goed mogelijk voor op het onderwijs en het leven in Nederland.

5. Beschrijving van het programma

In hoofdstuk 2 van de [Werkwijzer Kwaliteitszorg Nieuwkomers Amsterdam](#) is uitgewerkt aan welke doelen gewerkt wordt in de nieuwkomersgroep en met welke leermiddelen gewerkt kan worden. Hieronder wordt in grote lijnen onze werkwijze beschreven. Uitgewerkte schema's en aanvullende didactische afspraken zijn als bijlagen opgenomen.

In de nieuwkomersgroepen vormt het programma *Prisma Mondeling Nederlands Nieuw* (MN) de basis. Met behulp van dit programma wordt gewerkt aan de uitbreiding van de Nederlandse woordenschat in vier cursussen, passief en actief. Dit programma wordt aangevuld met woordenschatlessen uit *Logo 3000*. Als zelfstandige verwerking worden de boekjes van *Horen, Zien en Schrijven* (HZS) gebruikt.

De jaarplanning loopt volgens de planning in Cursussen van Mondeling Nederlands, in vier periodes van 7 – 10 weken. Omdat er gedurende het jaar ook kinderen instromen, wordt er vaak met meerdere cursussen tegelijk gewerkt. De instructie van Mondeling Nederlands wordt 's ochtends gepland, bij voorkeur in de stamgroep. Door tussentijdse instroom kan het nodig zijn dit groepsdoorbrekend te organiseren.

In elke week 8-9 is er een toetsweek, waarin de toetsen volgens de richtlijnen uit het IOP worden afgenomen. Dit betreft zowel methodegebonden als methode onafhankelijke toetsen.

Alle analyses en consequenties voor de te volgen leerlijnen worden door de leerkracht genoteerd in het IOP.

Naast uitbreiding van de woordenschat wordt gewerkt aan het leren lezen. Gewerkt wordt met *Lezen doe je overal* (gebaseerd op een oudere versie van *Veilig leren lezen*, maar speciaal voor nieuwkomers van 8-14 jaar aangepast). Sommige leerlingen kunnen al lezen in hun moedertaal, voor andere leerlingen is lezen een nieuwe vaardigheid. De ene leerling zal het lezen in het Nederlands dus eerder beheersen dan de andere leerling. Er wordt gewerkt met leerroutes voor het leren lezen, waarin rekening is gehouden met deze verschillen en het gewenste uitstroomniveau voor elke leerling (bijlage *Leerroutes lezen*). Spelling wordt in *Veilig leren lezen/Lezen doe je overal* aangeboden, en loopt daar parallel aan. Vanaf niveau E3 wordt volgens een uitgewerkt plan *Taal Actief Spelling* (vanaf het deel voor groep 4) ingezet.

Voor zelfstandig lezen zijn er naast de boekjes van *Veilig leren lezen*, ook de boekjes van *Lezen doe je overal* met cd's beschikbaar. Deze boekjes kunnen de kinderen zelfstandig beluisteren en lezen en zijn met name goed bruikbaar voor kinderen vanaf 8 á 9 jaar omdat daar de thema's uit de boekjes op afgestemd zijn.

Voor leerlingen die AVI E3 bereikt hebben (op z'n vroegst na drie maanden), wordt *Estafette* groep 4 ingezet voor het voortgezet technisch lezen.

Klankonderwijs is een belangrijk onderdeel van het verwerven van een tweede taal. Klankonderwijs wordt gegeven middels de methode *Lezen doe je overal/Veilig Leren Lezen*, aangevuld met de didactiek uit *Zien is snappen*, en focust zich de eerste 6 kernen voornamelijk op de klinkers en tweetekenklanken. De medeklinkers komen korter aan bod. Kinderen die al geletterd zijn kunnen hier vlot doorheen, zodat er tijd over is om met complexere klankcombinaties te oefenen.

Per kind wordt gekeken naar de uitspraak van de klanken en de moeilijkheden die ze ervaren. Een voorbeeld: de Portugese /r/ wordt diep in de keel uitgesproken, waar wij de /g/ klank uitspreken. Zo kan het voorkomen dat een Portugese leerling met lezen geen problemen heeft met de /g/ of de /r/, maar met spelling wel. Door de fouten met de leerling te bespreken en daarbij goed naar de uitspraak te luisteren, kan de oorzaak van het spellingsprobleem achterhaald worden en ontstaat er een stukje spellingbewustzijn bij de leerling, waardoor de spellingfout minder snel gemaakt wordt.

Voor de *mondelijke NT2 grammatica en klankonderwijs* wordt gewerkt met de didactiek van *Zien is snappen*. De leerkrachten volgden hiertoe in een training. Één leerkracht zal de training in schooljaar 2018-2019 volgen. In de bovenbouwgroep wordt *De Bovenkamer* (het vervolg op *Zien is snappen*) ook ingezet.

Voor *begrijpend lezen* wordt gewerkt met Nieuwsbegrip AA. Nieuwsbegrip AA wordt ingezet volgens de afgesproken leerlijn, als leerlingen AVI-niveau E3 beheersen. Ook wordt Nieuws over Nederland (een speciale uitgave van Nieuwsbegrip met onderwerpen over Nederland, gebundeld voor nieuwkomers) ingezet op de momenten dat een onderwerp actueel is. Voorafgaand aan het begrijpend lezen, wordt begrijpend luisteren aangeboden (zie didactische afspraken in de bijlage).

Bij *rekenen* wordt gewerkt met de methode Rekenzeker. Instructies worden gegeven volgens de vertaalcirkel (zie didactische afspraken in de bijlage). De methode wordt aangevuld met de rekenkisten die in ontwikkeling zijn binnen de Werkgroep Rekenen door ABC/Lowan en met materialen van *Met Sprongen Vooruit*. Een van de leerkrachten van het Vogelnest neemt deel aan de Werkgroep Rekenen. In schooljaar 2017-2018 wordt op het Vogelnest in verschillende groepen proefgedraaid met de rekenkisten. De invoering van de rekenkisten zal begin schooljaar 2018-2019 starten.

Voor de verschillende vaardigheden wordt gewerkt aan de doelen conform het opgestelde Doelenoverzicht nieuwkomers. Voor verschillende doelgroepen zijn er verschillende leerroutes.

Onderscheiden worden de verschillende doelgroepen:

Leerlingen van 6-7 jaar	Niet gealfabetiseerd	Uitstroom groep 3-4	Leerroute 1
Leerlingen van 7-9 jaar	Niet gealfabetiseerd	Uitstroom groep 4-5	Leerroute 2
Leerlingen van 7-9 jaar	Gealfabetiseerd	Uitstroom groep 4-5	Leerroute 3
Leerlingen van 10-12 jaar	Niet gealfabetiseerd	Uitstroom groep 6-8, VO	Leerroute 4
Leerlingen van 10-12 jaar	Gealfabetiseerd	Uitstroom groep 6-8, VO	Leerroute 5

Schrijven / stellen

Vanaf Cursus 2 worden de stellessen uit Puntje van je pen ingezet, om kinderen ook de gelegenheid te bieden de Nederlandse taal schriftelijk productief te oefenen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Vanaf 2018 wordt de methode Wereldreizigers van Pharos ingezet. Hier wordt elke week een les uit gedaan.

Op het gebied van samen spelen, omgaan met elkaar, wordt er dagelijks in elke groep aandacht besteed aan omgangsvormen. Schoolregels worden besproken in elke groep. Klassenafspraken over omgaan met elkaar worden in elke groep gemaakt samen met de kinderen (op sociaal- emotioneel gebied) en opgehangen in de klas.

Bibliotheek

De leerlingen worden gestimuleerd lid te worden van de Openbare Bibliotheek. Zij gaan ook naar de bibliotheek en krijgen uitleg over de genres, de vindplaatsen etc.

Bronnen

Hajer, M. e.a. (Lectoreninitiatief), *Ruimte voor nieuwe talenten. Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool*. PO-Raad, 2017

Kuiken, F. & A. Vermeer, *Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs*,

ThiemeMeulenhoff, 2013

Sanders, M, *Werkwijzer kwaliteitszorg onderwijs nieuwkomers* Amsterdam, april 2017

Bijlagen

Afspraken Begrijpend lezen en luisteren NK-groepen, april 2018

Voor **begrijpend lezen** wordt gewerkt met Nieuwsbegrip XL, niveau AA. Nieuwsbegrip AA wordt ingezet als leerlingen AVI-niveau E3 beheersen. De werkwijze is gelijk aan die van de reguliere groepen, d.w.z. zoals afgesproken in de Masterclasses Nieuwsbegrip. Hierbij worden de leer- en leesstrategieën van Nieuwsbegrip modelend aangeboden. Daarnaast wordt extra aandacht besteed aan het uitbreiden van de woordenschat. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de belevingswereld van de leerlingen. De leerkracht beoordeelt of het onderwerp van de week geschikt is, zo niet dan wordt gekozen voor een ander onderwerp met dezelfde strategie uit het archief van Nieuwsbegrip. De nadruk ligt op de instructie en gezamenlijke/begeleide inoefening van de strategie a.d.h.v. de tekst, de opdrachten zijn optioneel (te bepalen door de leerkracht)

Ook wordt Nieuws over Nederland (een speciale uitgave van Nieuwsbegrip met onderwerpen over Nederland, gebundeld voor nieuwkomers) ingezet op de momenten dat een onderwerp actueel is. De strategieën van Nieuwsbegrip m.b.t. beter begrip van een tekst worden tevens ingezet/benoemd bij andere vakken. Zo ontstaat een doorgaande lijn.

Voorafgaand aan het begrijpend lezen, wordt **begrijpend luisteren** aangeboden. Ook hier gelden de didactische afspraken in het algemeen die gemaakt zijn tijdens de Masterclasses, zie overzicht hieronder, met een aantal aanpassingen :

- de lessen begrijpend luisteren staan niet op zichzelf maar zijn onderdeel van het woordenschat thema dat op dat moment actueel is
- prentenboeken worden daarom geselecteerd op aansluiting bij thema en bij belevingswereld
- het aanbieden van woorden/begrippen gebeurt in de woordenschatlessen, in de start van de begrijpend luisteren les worden deze alleen herhaald (consolideren) ; dit geeft een effectiever gebruik van de onderwijstijd
- waar mogelijk worden de lessen samengevoegd, dus anders dan in het schema van de reguliere groepen. Bijvoorbeeld : les 1 kort herhalen woordenschat, voorspellen ; bij de overige lessen wordt een keuze gemaakt uit de hieronder genoemde lessen 3 en 4.
- doelen van de lessen begrijpend luisteren zijn : het herkennen van de verhaalstructuur, tekstbegrip en leesplezier
- strategieën die daarbij vooral worden gebruikt zijn : voorspellen, vragen stellen en samenvatten. Dezelfde strategieën komen later terug bij het begrijpend lezen
- de leerkracht maakt gebruik van modellen en interactie tijdens de instructie
- verwerking kan op een ander moment bijvoorbeeld als onderdeel van het actuele thema; bij verwerking kan gebruik gemaakt worden van de pictogrammenkaarten zoals gebruikt in groep 3/4.

Algemene afspraken m.b.t. lessen begrijpend luisteren, lessen 3 en 4 (keuze maken)

Les 3 (Verhaalstructuur): Wie, wat, waar, wanneer en waarom vragen over het boek stellen → verwerking ideeën:

- hierbij kan het werkblad gebruikt worden (zie bijlage).

Hang de platen op in de klas en gebruik deze tijdens het voorlezen.

Les 3 (opbouw van verhalen): Begin/ midden/ eind→ verwerking ideeën:

- Hierbij kan het werkblad gebruikt worden(zie bijlage)
- De leerlingen kunnen het verhaal naspelen
- De leerlingen leggen de platen van het verhaal op goede volgorde

Les 3 (opbouw van verhalen): Probleem/oplossing→ verwerking ideeën:

- Hierbij kan het werkblad gebruikt worden(zie bijlage)

Les 4 (hoofd-en bijzaak): Navertellen van verhalen, hoofd en bijzaak

Les 4 Vragen stellen: De leerlingen leren vragen te stellen over het boek. Wat zouden zij willen weten?

Afspraken technisch lezen en spelling NK groepen, 5-4-18

Veilig leren lezen en *Lezen doe je overal* worden ingezet voor technisch lezen en samen aangeboden, de thema's komen overeen. Leerlingen die veel moeite hebben met het lezen doen *Veilig in stapjes*.

Lezen doe je overal heeft les A (verhaal) en les B (woorden). Les B gaan we niet meer gebruiken als spellingles, maar voor het goed lezen van de woorden met een bepaalde leesmoeilijkheid (zoals -ch)

Deze onderdelen worden dus alleen voor het technisch lezen en het begrijpend lezen (verhaal bespreken, vragen stellen, samenvatten) ingezet. Leerlingen oefenen op deze manier wel vast met woordbeelden. In de werkboekjes schrijven ze ook woorden over en koppelen die aan een plaatje zodat ook de woordenschat wordt uitgebreid.

Voor spelling gaan wij uit van het schema van Moniek (ABC) voor Taalactief Spelling. Dit betekent dat wij leerlingen in instructiegroepen indelen (10,20,30 weken op school, gealfabetiseerd of niet) en dan de indeling van dit schema volgen. Vervolgens wordt groepsoverstijgend gewerkt in niveaugroepen.

Het doel is aan het eind van de 40 weken voor gealfabetiseerde leerlingen M5 niveau en voor niet-gealfabetiseerde leerlingen E4.

We gebruiken bij de instructies het digibord (doelen, regels, uitleg, werkboek). In de klaslokalen hangen we de instapkaarten op, met daarop de spellingregel(s) waar we op dat moment aan werken.

Wat is er nodig :

- werkboekjes Taalactief Spelling 4A, 4B en 5A : alleen de geselecteerde lessen. Dat betekent dat we een kopieer versie van de betreffende lessen gebruiken, werkboekjes bestellen is niet effectief omdat niet alle lessen worden gegeven/ingevuld
- een kopie van de relevante delen van de handleidingen groep 4 en 5
- software toegang voor de digibord-assistent
- instapkaarten

Acties :

- Voor 9 april maakt elke NK leerkracht een lijstje van haar leerlingen. Op het onderling overleg van maandag **9 april** wordt, naast het evalueren van de doelen uit het verbeterplan nieuwkomers, een verdeling gemaakt en op de roosters ingepland.
- We starten met deze aanpak op maandag **16 april**.
- Boudewijn mailt een toegang tot de digibord assistent door

- Anja vraagt aan Mariska om e.e.a. te kopiëren. Voor de instapkaarten een account aanmaken op mijnmalmberg.nl

Afspraken rekenen 4 april 2018, NK groepen

n.a.v. klassenbezoek rekenen/coaching

Besproken is hoe je het aanbod goed op de onderwijsbehoeften kunt afstemmen door:

- instructie
- verwerking
- leeromgeving

Instructie :

Vooraf veel visualiseren en doen, gebruik maken van de vertaalcirkel. Daarbij biedt je tegelijkertijd op zoveel mogelijk manieren de lesstof aan :

NB een lege getallenlijn is vaak te abstract ("springen op een lijntje?"). Concreet materiaal inzetten, laten ontdekken (bijv bij meten), ProWise op digibord inzetten, plaatjes/filmpjes zoeken, laten uitspelen : bijv "in de winkel"

Verhaalsommen : samen oefenen a.d.h.v. het stappenplan : hoe halen we de som er uit. Dit kan door samen een som uit de oefenboekjes (gedeeld door Anja) op het bord te doen, leerlingen kunnen als zij hier voldoende instructie over hebben gehad ook zelf oefenen in zo'n boekje. De stappen zijn belangrijk :

1. welke getallen zie ik ? welke belangrijke woorden ? **markeer ze met een kleur**
2. wat is de vraag ? **zet daar een streep onder**

3. wat wordt de som ? **verwijs naar de rekenwand met rekenbegrippen (Anja heeft bestanden gedeeld) ; bewerking kiezen die bij de woorden hoort, som opschrijven, uitrekenen, antwoord opschrijven**
4. check **past het antwoord bij de som ?**

Bij de instructies volgen we de methode Rekenzeker m.b.t. doelen en 1 strategie. Daarbij kritisch naar de opdrachten kijken en aanpassen waar nodig.

Verwerking:

hoeft niet altijd m.b.v. werkblad of werkboek te zijn. Wat ook kan :

- ontdekken in de rekenhoek (wegen, meten, vullen), zet dit functioneel in
- spelletjes (MSV, www.slo.nl/rekenspellen , sommen maken met 2 dobbelstenen, Rummikub etc) **Als je doorgeeft aan Anja waar je graag mee oefent (herhalen) zoekt zij de spelletjes van slo op en vraagt Mariska om te printen e.d. Er is ook veel Met Sprongen vooruit en er is een rekenkist waar ook spellen inzitten ! Bij Patricia, deze keer Getallen. Als je iets mist/zou willen : schrijf het op**
- materialen uit groep 2
- zelfcorrigerend materiaal (flitskaarten bijvoorbeeld)
- rekentuin **voor zover je leerlingen nog geen account hebben : geef even door aan Anja**

Je kunt dit ook in circuitvorm doen en leerlingen bijv op de gang laten werken.

Waar je daarbij ook aan kunt denken is een dagtaak (picto's) die kan worden afgetekend.

Dan weten de leerlingen wat zij kunnen doen en wordt tegelijk zelfstandigheid bevorderd.

Leeromgeving :

Rekenhoek : zie hierboven. We maken (ook) een rekenwand/plek waar geheugensteuntjes en stappenplannen hangen van de stof waaraan wordt gewerkt (zo visueel mogelijk gemaakt). Het is handig om de diverse vakgebieden niet door elkaar op te hangen zodat de leerlingen weten waar ze kunnen kijken. Verwijs ernaar in de les. Wat daar in ieder geval hangt zijn de rekenbegrippen : welke woorden horen er bij +,-,x,: ? Deze woordenlijsten deelt Anja. Ze kunnen tijdens de lessen worden uitgebreid, telkens als we samen weer zo'n woord ontdekken.

Basisafspraken verdeling nieuwkomersleerlingen in Amsterdam Noord - Kinderboom – Vogelnest, 5 maart 2017

Voorstel vanuit de beide directies is dat de plaatsing van leerlingen gecoördineerd wordt door een neutrale buitenstaander. Moniek kan en wil vanuit het ABC deze rol op zich nemen, op voorwaarde dat er gewerkt wordt vanuit gemeenschappelijke basisafspraken waar beide partijen zich in kunnen vinden.

Huidige stand van zaken:

De Kinderboom 2 groepen, 25 leerlingen (inmiddels zijn er weer een aantal kinderen bij)
Het Vogelnest 3 groepen, 50 leerlingen

Bij uitbreiding naar een 6^e groep in Noord heeft het Vogelnest een lokaal beschikbaar.

De instroom van nieuwkomerskinderen is op dit moment groter dan die in jaren is geweest, de veronderstelling is dat dit zo blijft voorlopig. Tegelijkertijd is de instroom ook grillig en onvoorspelbaar.

Op de Kinderboom wordt gewerkt in 1 grote ruimte voor 2 groepen, met werkplekken waar co-teaching verzorgd wordt.

Op het Vogelnest wordt groepsdoorbroken gewerkt met de cursussen en met leesinstructie. De afspraak was dat de 6-9-jarigen op de Kinderboom werden geplaatst, de 9-12-jarigen op het Vogelnest. Door de uitbreiding van de afgelopen maanden zijn deze afspraken niet gehanteerd, waardoor op beide scholen de verdeling van de kinderen onevenwichtig is. Het streven is om naar een meer evenwichtige verdeling te komen, waar alle partijen tevreden mee zijn, goed zijn voor het kind, en de leerkrachten de maximale gelegenheid geven kwaliteit te leveren binnen de huidige setting.

De Kinderboom wil liever geen oudere kinderen aannemen, het Vogelnest wil juist graag meer jonge kinderen aannemen. Redenen zijn uitgewisseld in het overleg van 31 januari.

Basisafspraken

1. Het belang van het kind staat voorop.
2. Kinderen uit 1 gezin zoveel mogelijk bij elkaar houden.
3. Als een kind eenmaal geplaatst is op een van de twee scholen maakt het daar in principe het opvangjaar af.
4. De Kinderboom neemt kinderen aan in de leeftijd van 6-10 jaar. Dit zijn relatief veel kinderen die het gehele aanvankelijk leesproces nog moeten doorlopen. De Kinderboom heeft dus de specialisatie Jonge Kind, aanvankelijk lezen in huis.
5. Het Vogelnest neemt kinderen aan in de leeftijd van 7-12 jaar. De kinderen die door gaan naar het VO worden in principe geplaatst op het Vogelnest. Het Vogelnest heeft zowel de specialisatie uitstroom VO, beginnende pubers, als de specialisatie jonge kind in huis.
6. Er zullen altijd uitzonderingssituaties ontstaan, geprobeerd wordt deze in goed overleg met elkaar op te lossen. De coördinator zal dan een voorstel doen, waarbij het belang van het kind het zwaarstwegend argument is.
7. Bij terugloop in leerlingaantal zodanig dat er een groep opgeheven moet worden, zal dat in principe gedaan worden in volgorde van de oprichting van de groep, de laatst gestarte groep zal

het eerst weer opgeheven worden. (Groep 3 zit op het Vogelnest, groep 4 op de Kinderboom en groep 5 op het Vogelnest)